

ISTANBULER MITTEILUNGEN

BAND 68, 2018

Inhalt

FRANCESCA BALOSSI RESTELLI – MARIA BIANCA D'ANNA –
PAOLA PICCIONE

Guess Who's Coming to Dinner? Cooking Practices at Arslantepe (Eastern Turkey) from 4200 to 2000 B.C.

Abstract: Cooking practices are analyzed throughout the Late Chalcolithic and Early Bronze Age occupation at the site of Arslantepe (Malatya), in Eastern Anatolia, by investigating 347 whole cooking pots and a series of in situ but fragmented ones. These vessels are mostly found within domestic or public buildings and are thus considered to be primary indicators of the cooking practices of their inhabitants. Shape, dimensions, use wear traces, capacity and distribution are evaluated and compared; these suggest long lasting food related behaviors and practices of food manipulation that appear to characterize the subsequent cultures that developed at the site. These traditions survive changes in the shapes and positions of hearths used for cooking, and stress a modification in the visibility of and social involvement in domestic food preparation. Sets of cooking devices are evaluated to identify daily and ordinary food preparation, whilst the contextualization of oversized and particular vessels testifies extra-ordinary preparations.

KOCHPRAKTIKEN IN ARSLANTEPE (OSTTÜRKEI) VON 4200–2000 v. CHR.

Zusammenfassung: In diesem Beitrag steht die Praxis des Kochens in Arslantepe (Malatya) in Ostanatolien während des Spätchalkolithikums und der frühen Bronzezeit im Fokus. Untersucht wurden dafür 347 komplette und eine Reihe unvollständiger Kochtöpfe aus primären Kontexten. Da die meisten dieser Kochtöpfe aus häuslichen oder öffentlichen Gebäuden stammen, können sie Auskunft über die Kochpraktiken der Einwohner Arslantepes geben. Die Untersuchung basiert auf der systematischen und vergleichenden Auswertung der Formen, Größen und Fassungsvermögen der Gefäße sowie ihrer Nutzungsspuren und Verteilung in den verschiedenen Bauten. Eine wichtige dabei gewonnene Erkenntnis ist die Beständigkeit der mit dem Konsum und der Zubereitung von Nahrung verbundenen Verhaltensweisen, die auch für die nachfolgenden Besiedlungsphasen Arslantepes charakteristisch sind. Diese Verhaltensweisen überdauern auch Veränderungen der Form und Lage der Feuerstellen in den Häusern; zugleich markieren ebendiese Änderungen aber eine unterschiedliche Visibilität und die sich wandelnde soziale Beteiligung an der häuslichen Essensvorbereitung.

Unterschiedliche Sets von Kochbehältnissen wurden untersucht, um die Prozesse der alltäglichen, gewöhnlichen Essensvorbereitung zu identifizieren. Die Kontextualisierung überdimensionierter oder anderweitig besonderer Gefäße bezeugt aber auch außergewöhnliche Anlässe der Nahrungszubereitung und -konsumierung.

PIŞIRME PRATIKLERİ ARSLANTEPE'DE MÖ 4200'DEN MÖ 2000'E KADAR

Özet: Bu çalışmada, Malatya Arslantepe'deki 347 adet tam pişirme kabından ve in situ halde ele geçen bir grup pişirme kabı parçasından yola çıkılarak, yerleşmede Geç Kalkolitik'ten İlk Tunç Çağı'na dek uzanan süreçte yemek pişirme pratikleri incelenecektir. Söz konusu malzemenin, genellikle konut ya da kamusal yapıların içerisinde bulunmasından dolayı yapı sakinlerinin yemek pişirme pratiklerini yansıttığı kabul edilebilir. Malzemenin biçim, boyut, kullanım izleri, kapasite ve dağılımı değerlendirilerek karşılaştırması yapılmış; yerleşmede izlenen kültürel süreçte beslenme ile ilgili davranış biçimlerinin ve besin hazırlama pratiklerinin uzun ömürlü olduğu görülmüştür. Bu gelenekler, çanak çömlekteki biçimsel farklılaşma ve konutlardaki pişirme amaçlı kullanılan ocakların konumlarının değişmesine rağmen korunmuş; ancak konutlarda besin hazırlama eylemi görünülülük ve sosyal katılım yönünden değişime uğramıştır. Pişirme kaplarından oluşan setlerden hareketle gündelik besin hazırlama pratiği değerlendirilirken büyük boyutlu kaplar ve bazı özel kapların bağlamlandırılması, yerleşmedeki bazı sıra dışı beslenme pratiklerinin anlaşılmasına katkı sağlamaktadır.

GALYA D. BACHEVA

Pretty Pots on the Table: Dotted Triangle Ware in Late Phrygian Gordion

Abstract: During the 5th and 4th centuries B.C. Gordion was the most important Phrygian city, although it had lost its status as a royal capital after having consequently fallen under Lydian and Achaemenid control. Despite a magnificent long gone, specific elements of the earlier material culture still reminded of the links with the city's past. Such was a group of ceramics with red painted designs, drawing on the relationship with decorative vocabulary from the most glorious days of the city. The designs include triangles, lozenges and circles filled with dots, as well as diminishing triangles, running »S« motif, dots-between-lines, ladder motif, chevrons, stylized wreaths and schematically represented animals. First thought to indicate the presence of a new population in Gordion, they are now recognized as a commensurate part of the local pottery craft. Together with the so-called banded bowls, they formed dining sets for the Phrygian table during the period.

HÜBSCHE TÖPFE AUF DEM TISCH:
DOTTED TRIANGLE WARE IM SPÄTPHRYGISCHEN GORDION

Zusammenfassung: Während des 5. und 4. Jhs. v. Chr. war Gordion die wichtigste phrygische

Stadt, obwohl sie ihren Status als königliche Hauptstadt verloren hatte, nachdem sie unter lydische und achämenidische Kontrolle gefallen war. Trotz der längst vergangenen Pracht erinnern bestimmte Elemente der früheren materiellen Kultur immer noch an die Verbindung mit der Vergangenheit der Stadt. Dabei handelt es sich um eine Gruppe von rotbemalter Keramik mit Darstellungen, deren dekoratives Vokabular in die glorreichsten Tage der Stadt zurück reicht. Das Repertoire an Darstellungen beinhaltet Dreiecke, Rauten und Kreise gefüllt mit Punkten sowie abnehmende Dreiecke, laufende S-Motive, Linien, die durch Punkte getrennt sind, Leiter- Motive, Zickzack-Muster, stilisierte Kränze und schematische Tierdarstellungen. Auf den ersten Blick deutet dies auf die Anwesenheit neuer Bevölkerungsgruppen in Gordion hin, welche nun als ein gleichberechtigter Teil des lokalen Töpferhandwerks sichtbar sind. Zusammen mit den sogenannten banded bowls bildete die Töpferware Ess- und Trinkgeschirr für den phrygischen Tisch.

MASA ÜZERİNDEKİ HOŞ ÇANAKLAR:
GEÇ FRIG DÖNEMİ GORDION'UNDA DOTTED TRIANGLE BEZEMELİ KERAMİKLER

Özet: Gordion, Lidya ve Ahamenid himayesine girdikten sonra kraliyet başkenti statüsünü kaybetmiş olmasına rağmen, MÖ 5. ve 4. yüzyıllarda en önemli Frig kenti idi. Uzun zaman önce ihtişamını yitirmiş olsa da, kent in daha eski dönemlerdeki maddi kültürüne ait belirli öğeler, kent in geçmişi ile olan bağlantısını hatırlatmaya devam etmektedir. Bunlar, kırmızı boya ile dekore edilmiş bir grup keramiktir ve şehrin en görkemli zamanının tasvirleriyle ilişki kurmaktadır. Kullanılan şekiller arasında üçgenler, eşkenar dörtgenler, noktalarla doldurulmuş daireler, küçülen üçgenler, arka arkaya devam eden »S« motifi, çizgiler arasına işlenmiş noktaların yanı sıra merdiven motifi, zikzak hat ve stilize edilmiş çelenk desenleri ile şematik olarak gösterilen hayvanlar bulunmaktadır. İlk olarak Gordion'daki yeni nüfusun varlığının bir göstergesi olduğu düşünülen bu eserler, şimdi açıkça yerel çömlekçilik zanaatının bir parçası olarak kabul edilmektedir. Bu keramikler, »şeritli çanak« larla birlikte, Frig sofralarının söz konusu dönemdeki yemek takımlarını oluşturmuştur.

STEFAN RIEDEL
Commagenian Glocalization and the Matter of Perception –
An Innovative Royal Portrait from Samosata

Abstract: The Late-Hellenistic kingdom of Commagene between the Euphrates river and the Taurus mountains and its archaeological remains are often dealt with as being dominated by »Greek« and »Persian« influences. However, this view marginalizes local agency, which becomes apparent in the stylistic elements appropriated from a Hellenistic koine in order to visualize royal ambitions as well as political realities.

Through the lens of approaches from globalization theory the paper illuminates how the detailed investigation of a Late-Hellenistic royal portrait from Samosata can open up prevailing ways of thinking and lead to a better understanding of local adaptation- and transformation-processes in Commagene. The portrait is to be identified as a posthumous

image of Antiochos I which was part of an ancestral gallery in the royal palace at Samosata. This is especially instructive because it differs from the known images of Antiochos I, which show him wearing the Armenian tiara, and instead presents the ruler as an independent king following traditions of Hellenistic royal portraiture slightly influenced by the portraits of Octavian. The difference of the portrait from Samosata compared to previous depictions of Commagenian rulers must be explained by the changed political situation after the battle of Actium. In this context, Antiochos I is on the one hand presented as an independent Hellenistic ruler, whereas the stylistic detail of his hair – obviously inspired by Octavian's portrait – aims at the benevolent reception of viewers familiar with Roman iconography. Similar reactions due to the increasing importance of Octavian / Augustus in the whole Mediterranean can be observed in the portraiture of other Hellenistic rulers but the reference to Octavianic instead of Augustan portraiture point to a very conscious process of adaptation and appropriation in the case of Commagene. Thus, the posthumous portrait of Antiochos I must be regarded as a visual expression of the Commagenian dynasty's conscious agency in positioning themselves in a changing local and global environment.

Kommagenische Glokalisierung und die Frage der Wahrnehmung – Zu einem innovativen Herrscherporträt aus Samosata Zusammenfassung: Das späthellenistische Königreich Kommagene zwischen Euphrat und Taurus sowie dessen archäologische Hinterlassenschaften werden häufig als zwischen ›griechischen‹ und ›persischen‹ Einflüssen stehend betrachtet. Diese Einschätzung marginalisiert jedoch die

ARTISANAL MOTIVES OF VARIOUS PROVENANCE IN THE CYPRIOT-GREEK SMALL SCULPTURE OF THE FIRST HALF OF THE 6TH CENTURY B. C.

Abstract: At the start of Archaic small sculpture in Cypriote limestone in Cyprus, components of different origin become visible. Besides local Cypriote subjects (e. g. men in long gowns) Near Eastern and Egyptian ones (e. g. lion-tamer, kourotrophos, so-called Amun) or derivations from Ionia (e. g. kouroi) are to be seen. These limestone statuettes of a Cypriote mixed style from ca. 600–550 B. C. are studied another time. They are attributed to artisans either in Ionia, Naukratis, or Cyprus itself. In fact, good reasons favor localizing them in Cyprus. Works such as the earliest kouros statuettes of limestone demonstrate that right at the onset of limestone small sculpture, Cypriote artisans collaborate with foreigners likely from Ionia, as Nota Kourou suggested. Other scholars as Ian Jenkins clearly presuppose the same notion without putting it in words. This paper presents fresh arguments supporting Kourou's suggestion, e. g. painted Cypriote clothing on male statuettes that as sculpture types are naked. Moreover there becomes apparent that somewhere in Cyprus (Salamis?) existed workshops that specialized their production for meeting the demand of Greek customers in the Eastern Aegean and in Naukratis. The presence of Ionian artisans in this system can likely be connected with the trading network that connected Ionia with Cyprus and Naukratis in Egypt. It is proposed that the diagnostic feature of this innovative province of small sculpture in the eastern Mediterranean has been working in limestone.

M. Ö. 6. YÜZYILIN İLK YARISINDA KIBRIS-YUNAN KÜÇÜK HEYKELCİLİĞİNDEKİ
FARKLİKÖKENLERE SAHİP ZANAATSAL TEMALAR

Özet: Kıbrıs yerel kireç taşından yapılmış küçük boyutlu plastiğin başlangıç evresinde çok çeşitli kökenlere sahip bileşenler görülmektedir. Yerel Kıbrıs temalarının (örn. ayağa kadar uzanan bir kıyafet giysili erkekler) yanı sıra, Önasya ve Mısır ilişkileri (örn. Aslan terbiyecisi, Kourotrophos, »Amun«) ya da İonia bölgesinden (Kuroslar gibi) alıntılar tespit edilebilir. Toplamda »Kıbrıs karma stiline« ait olarak görülen bu kireç taşı heykelcikler (M. Ö. yaklaşık 600–550 arası) burada yeniden ele alınacaklardır. Bu eserler, günümüze kadarki çalışmalarda, ya İonia, ya Naukratis ya da Kıbrıslı ustaların ürünleri olarak değerlendirilmiştir. Ama, bu eserlerin Kıbrıs’da bir lokalizasyonunun, ki sıkça tahmin edilmiştir, bir çok argümanı bünyesinde birleştirdiği, gösterilebilecektir. En erken kuros heykelcikleri gibi tekil örneklerin ortaya koyduğu gibi, daha Kıbrıs küçük boyutlu plastiğinin başlangıç evresinde, diğer bazılarının yanında ionialı ustalar (Kourou’nun da tahmin ettiği gibi) Kıbrıslı ustalarla yerel kireç taşında beraber çalışmışlardır. Jenkins gibi başka araştırmacılar da bu durumu, dile getirilmeden, varsaymışlardır. Bu öneri için, inter alia olarak yeni bulgular vardır, örneğin çıplak figürlerin üzerinde özel Kıbrıs giysisinin boyanarak verilmesi gibi. Ayrıca, olasılıkla Salamis’de, özellikle Doğu Ege ve Naukratis’li Yunan alıcılar için gerçekleşen bir üretimin varolduğu belirginleşir. İonialı ustaların varlığı İonia – Kıbrıs – Mısır / Naukratis arasındaki ticaret ağıyla ilişkili olmalıdır. Bu durum en iyi, Kıbrıs’da o zamana kadar bilinmeyen, taşın hem büyük hem de küçük plastik eserler için kullanımıyla açıklanabilir.

JOSHUA J. THOMAS

»The Statues of the Cyclops«:

Reconstructing a Public Monument from Aphrodisias in Caria

Abstract: Two texts inscribed on a large statue base shaft from Aphrodisias in Caria record repairs made to »the statues of the Cyclops« that originally stood on top of the base. While the inscriptions themselves have been well studied, the missing Cyclops statue group has received rather less attention. In this article, the iconography and original display context of this group are investigated for the first time. A series of statue and statuette fragments from Aphrodisias are presented to support the hypothesis that the base once supported an arresting Hellenistic style statue group depicting Polyphemos eviscerating a companion of Odysseus. It is argued that this statue group was originally set up in a public space in Aphrodisias, plausibly the large urban park known today as the South Agora. This contextualisation permits a consideration of the factors that led to Cyclops statue groups being erected as public monuments in the cities of Greece and Asia Minor during the 1st and 2nd centuries A.D.

»DIE STATUEN DES ZYKLOPEN«:

EINE REKONSTRUKTION EINES ÖFFENTLICHEN DENKMALS AUS APHRODISIAS IN KARIEN

Zusammenfassung: Zwei Inschriften einer großen Statuenbasis aus Aphrodisias in Karien

zeugen von Reparaturen der »Statuen des Zyklopen«, die ursprünglich auf eben jener Basis aufgestellt waren. Während die Inschriften Gegenstand häufiger Untersuchungen waren, wurde untersucht erstmals die Ikonographie und den ursprünglichen Aufstellungsort dieses Ensembles. Zusammen mit der Präsentation einiger Statuettenfragmente aus Aphrodisias wird die These aufgestellt, dass die Basis einst eine stilistisch an den Hellenismus anlehende, kaiserzeitliche Statuengruppe trug, die Polyphem darstellte, wie er einen der Gefährten des Odysseus tötet. Es wird postuliert, dass die Polyphemgruppe auf einem der öffentlichen Plätze Aphrodisias' aufgestellt war, wahrscheinlich auf der großen von Bäumen umstandenen Platzanlage, heute bekannt als Südagora. Dieser Kontext erlaubt die Erwägung, dass Statuengruppen mit Darstellung des Zyklopen in den öffentlichen Räumen der Städte Griechenlands und Kleinasiens des 1. und 2. Jhs. n. Chr. aufgestellt wurden.

»KIKLOP HEYKELLERI«:

KARYA APHRODISIAS'TAN BIR KAMU ANITININ REKONSTRÜKSİYONU

Özet: Karya'daki Aphrodisias'tan büyük bir heykel kaidesinde bulunan iki yazıt, orijinal olarak kaide üzerinde yer alan »Kiklop heykelleri«nin onarımını kaydetmektedir. Yazıtların kendisi çok iyi çalışılmış olmasına karşın, kayıp olan Kiklop heykel grubu daha az ilgi görmüştür. Bu makalede, bu heykel topluluğunun ikonografisi ve sergilendiği orijinal yer ilk defa olarak araştırılmaktadır. Aphrodisias'tan bir dizi heykel ve heykel fragmanı, kaidenin bir zamanlar Odysseus'un yoldaşlarından birini öldüren Polyphemos'u tasvir eden, dikkat çekici Hellenistik tarzda, ancak Roma dönemine ait bir heykel grubunu taşıdığı hipotezini desteklemek için sunulmaktadır. Bu heykel grubunun orijinal olarak Aphrodisias'ta kamuya açık bir alana, olasılıkla bugün Güney Agora olarak bilinen, ağaçlarla çevirili alana yerleştirilmiş olduğu düşünülmektedir. Bu konumlandırma, M. S. 1. ve 2. yüzyıl Yunan ve Küçük Asya kentlerinin kamusal alanlarında Kiklop heykel gruplarının dikilmesinde rol oynayan faktörlerin değerlendirilmesine de izin vermektedir.

MAXIMILIAN FELIX RÖNNBERG

Ursprung, Chronologie und Verbreitung einfacher Grabhäuser aus Bruchsteinmauerwerk im kaiserzeitlichen Kilikien

Zusammenfassung: Das Bild der weitläufigen Nekropolen der im Ebenen Kilikien gelegenen antiken Großstadt Anazarbos prägten neben Sarkophagen in erster Linie schmucklose Grabhäuser aus Bruchsteinmauerwerk. Ausgehend von diesen Befunden wird hier ein Überblick über die Verbreitung des Bautyps im südlichen Kleinasien gegeben. Er zeigt, dass diese Denkmäler außerhalb von Anazarbos insbesondere in den Küstenstädten Kilikiens ausgesprochen populär waren. Auch dort lässt sich der Grabtyp größtenteils ins 2.–3. Jh. n. Chr. datieren; bislang geäußerte Datierungen einzelner Bauten bzw. Bautengruppen noch ins 1. Jh. n. Chr. sind zurückzuweisen. Die in Kleinasien ansonsten nur in ebenfalls küstennahen Teilen Pamphylens, Ostlykiens, Kariens und Ioniens verwendete Grabform verfügt in Kilikien über keine direkten lokalen Vorbilder. Für eine Anregung von außen, und zwar konkret von Rom und seiner Umgebung, sprechen nicht nur die Ähnlichkeiten in der Bautechnik, die Übereinstimmung der grundlegenden Form und die korrelierende Chronologie, sondern insbesondere die fehlende lokale Tradition, die im Vergleich zu anderen

kilikischen Grabstätten ungewöhnlich zurückhaltende Semantik und die auffällige Verbreitung der Bauten ausschließlich in den küstennahen Gebieten bzw. einzelnen größeren Städten. Es handelt sich allerdings nicht um eine direkte Übernahme; vielmehr wurden die Bauten an lokale Bedürfnisse angepasst.

ORIGIN, CHRONOLOGY AND DISTRIBUTION OF HOUSE-SHAPED TOMBS
BUILT FROM RUBBLE MASONRY IN CILICIA DURING THE ROMAN IMPERIAL PERIOD

Abstract: Plain house-shaped tombs built from rubble masonry, besides sarcophagi, dominate the scene in the extensive necropolis of the ancient metropolis of Anazarbos in Cilicia. Starting from these, an overview of the distribution of this grave type in Southern Asia Minor is presented here. It is shown that such monuments were, besides Anazarbos, highly popular mainly in the coastal towns of Cilicia. These grave houses can be mostly dated to the 2nd–3rd century C. E.; prior datings to the 1st century C. E. are not viable. The grave type, which otherwise can be found in larger numbers only in the coastal areas of Pamphylia, Eastern Lycia, Caria and Ionia, does not have direct precedents in Cilicia. An influence from abroad, that is from Rome and its surroundings, indicate not only the similarities in building technique, the concordance in fundamental shape and the correlating chronology but, especially in the absence of local tradition, is seen also in the simplicity of the design, which differs from other sepulchral monuments in Cilicia, and in the conspicuous distribution pattern only in coastal areas and single larger cities. The house-shaped tombs of Cilicia, though, do not present a direct adoption; instead, the buildings were adjusted to local needs.

ORIJIN, KRONOLOJI VE ROMA DÖNEMİ KILIKYA’ SININ MOLOZ TAŞ
DUVARLI MEZAR EVLERİNİN DAĞILIMI

Özet: Kilikya Ovası’nda konumlanan Anavarza antik kentinin geniş nekropolü, lahitlerin yanı sıra özellikle moloz taş duvarlı dekorsuz mezar evleri ile biçimlenmektedir. Bu bulgulardan yola çıkılarak, Küçük Asya’nın güneyinde yer alan bu yapı tipinin dağılımına genel bir bakış sunulmuştur. Böylece bu anıtların; Anavarza’nın dışında, özellikle Kilikya’nın kıyı şehirlerinde oldukça popüler olduğu anlaşılmıştır. Bu kesimlerde de söz konusu mezar tipi çoğunlukla MS 2.–3. yüzyıla tarihlenmektedir; şimdiye kadar bazı yapıların veya yapı gruplarının MS 1. yüzyıla tarihlendirilmesine ilişkin açıklamalar ise kabul edilmemektedir. Küçük Asya’nın sadece kıyıya yakın bölgelerinde; Pamphylia’da, Doğu Likya’da, Karia’da ve Ionia’da kullanılan mezar formu, Kilikya’da yerel bir form olarak ortaya çıkmaz. Dışarıdan, daha doğrusu Roma ve çevresinden gelen etki; yalnızca yapı tekniklerindeki benzerliklerde, temel formun uyumluluğunda ve birbiriyle bağıntılı kronolojide kendini göstermemektedir. Bu etki ayrıca; özellikle yerel geleneklerin eksikliğinde, diğer Kilikya mezar alanları ile karşılaştırıldığında tespit edilen alışılmadık biçimde kısıtlanmış anlambiliminde ve sadece kıyıya yakın bölgelerindeki, dolayısıyla büyük kentlerdeki yapıların dikkat çeken dağılımında da gözlemlenmektedir. Ancak, burada birebir kopyalama söz konusu değildir; daha ziyade mezar yapıları, yerel ihtiyaçlara göre uyarlanmıştır.

ALLISON B. KIDD

The Ionic Capitals from the South Stoa of Aphrodisias’ Urban Park:
A Case Study of Urban Design in Late Antiquity

Abstract: This paper examines a group of 18 unpublished late fifth-, early sixth-cent. A.D. Ionic capitals belonging to the South Stoa of the city's urban park, the ›South Agora‹. As a coherent yet individualized group of newly carved Ionic capitals uncommon in Asia Minor for its time, this group is an exceptional example of the potential of Late Antique aesthetics and urban design. By analyzing various economic factors and the concept of *varietas* (in Greek, *poikilia*) as a guiding aesthetic principle, I argue that patrons and sculptors established certain parameters in the execution of this material to help defray the expense of such a costly enterprise and to satisfy the aesthetic desires of contemporary populations. In doing so, these producers reconciled a seemingly paradoxical perspective in Aphrodisias, one that was simultaneously dependent on the realities of an inherited past and a dynamic present.

DIE IONISCHEN KAPITELLE DER PLATZANLAGE DER SÜDLICHEN STOA
VON APHRODISIAS: EINE FALLSTUDIE ZUR STADTPLANUNG IN DER SPÄTANTIKE

Zusammenfassung: In diesem Beitrag wird eine Gruppe von 18 bisher unpublizierten ionischen Kapitellen aus dem späten 5. – frühen 6. Jh. untersucht, die zu der südlichen Stoa, der von Bäumen umstandenen Platzanlage, der Süd-Agora, gehörten. Als eine zusammenhängende und doch individualisierte Gruppe von neu behauenen ionischen Kapitellen, die für Kleinasien zu dieser Zeit untypisch sind, ist diese Gruppe ein außergewöhnliches Beispiel für das Potential spätantiker Ästhetik und Stadtplanung. Mittels Analyse verschiedener ökonomischer Faktoren und des Konzeptes der *varietas* (griech.: *poikilia*), wird dargelegt, dass die Auftraggeber und Handwerker für die Bearbeitung des Materials bestimmte Parameter aufstellten, um solche teuren Bauvorhaben kostendeckend und den ästhetischen und zeitgenössischen Wünschen der Bevölkerung entsprechend umzusetzen. Dafür brachten die Erbauer eine scheinbar widersprüchliche Ansicht in Aphrodisias in Einklang, eine die gleichzeitig von den Realitäten früherer Hinterlassenschaften und der dynamischen Gegenwart abhängig waren.

APHRODISIAS'TA, GÜNEY STOANIN İYON SÜTUN BAŞLIKLARI:
GEÇ ANTIK DÖNEM'DEKİ KENT PLANMASINA YÖNELİK BİR ÇALIŞMA

Özet: Bu makale, şehrin kamusal parkı olarak görev yapmış Güney Agora'nın Güney Stoa'sına ait, 5. yüzyıl sonları – 6. yüzyıl başlarına tarihlenen ve henüz yayınlanmamış 18 adet İon sütun başlığını ele almaktadır. Hem birbirleriyle bağıntılı, hem de her biri kendine has özellikler taşıyan ve bu yapı için yontulmuş olan İon başlıkları, söz konusu dönemde Küçük Asya için sıra dışı mimari elemanlardır. Bu sütun başlığı grubu, Geç Antik Dönem estetiği ve şehir planlaması konusunda elde bulunan potansiyele istisnai bir örnek oluşturur. Bu makalede, çeşitli ekonomik faktörlerin ve estetiği yönlendiren bir prensip olarak *varietas* (Yunanca *poikilia*) kavramının analizi yapılarak, işverenlerin ve heykeltıraşların bu denli pahalı bir projenin masraflarını karşılayabilmek ve halkın estetik ihtiyaçlarını tatmin edebilmek için bu eserlerin yapımında bazı parametreler belirledikleri öne sürülmektedir. Bu parametreler sayesinde üreticiler; Aphrodisias'ta, hem miras edinilmiş geçmişe hem de içinde bulunulan dinamik zamana bağlı olan çelişkili bakış açısında bir uzlaşma sağlamışlardır.

MELTEM ÇAVDAR

Das ehemalige Kanzlerhaus der historischen Sommerresidenz
des deutschen Botschafters in Tarabya, Istanbul

Zusammenfassung: Das Kanzlerhaus in der Sommerresidenz des deutschen Botschafters in Tarabya ist eines der wenigen verbliebenen historischen Holzhäuser am Bosphorus, das seine ursprüngliche Identität bewahrt hat. Basierend auf einer zeichnerischen Bauaufnahme und Recherchen im Politischen Archiv des Auswärtigen Amtes werden seine konstruktiven und gestalterischen Besonderheiten, seine Lage, sein Grundriss, seine Fassadengestaltung, die Konstruktion des Sockels, die Holzkonstruktion und das Dach, beschrieben und mit anderen Holzhäusern in Istanbul verglichen.

THE FORMER CHANCELLOR'S HOUSE IN THE HISTORICAL SUMMER RESIDENCE
OF THE GERMAN AMBASSADOR IN TARABYA, ISTANBUL

Abstract: The Chancellor's House in the summer residence of the German Ambassador in Tarabya is one of the few remaining historic wooden houses on the Bosphorus that has maintained its original identity. Based on a thorough building survey and research in the Political Archive of the Federal Foreign Office, its constructional and design features, its location, its layout, its façade design, the construction of the basement, the timber construction and the roof, are described and compared with other wooden houses in Istanbul.

ISTANBUL, TARABYA'DAKI ALMAN BÜYÜKELÇİLİĞİ TARIHI YAZLIK
REZIDANSI ARAZISINDEKI ESKİ ŞANSÖLYE EVİ

Özet: Tarabya'daki Alman Büyükelçiliği yazlık rezidansı arazisinde yer alan ve esas kimliğini koruyan Şansölye Evi; Boğaziçi'ndeki, günümüze ulaşmış az sayıdaki ahşap evlerden biridir. Rölöve çalışmaları ile Dışişleri Bakanlığı'nın siyasi arşivinde yapılan araştırmalar ışığında; yapının konstrüksiyon ve tasarım özellikleri, konumu, planı, cephe düzeni, bodrum katı, ahşap konstrüksiyonu ve çatısı tanımlanmış; ayrıca İstanbul'daki diğer ahşap yapılarla karşılaştırılmıştır.